

2025-06-12

Klimat- och näringsdepartementet

Dnr. KN2025/00288

Remissvar över SOU 2024:98 "En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess"

Swedavia AB ("Swedavia" eller "bolaget") har getts tillfälle att lämna remissvar över betänkandet och vill anföra följande.

Swedavia välkomnar ett samlat grepp om miljöbedömning och miljöprövning, vars reglering idag är komplex och svårhanterbar, bland annat eftersom den är uppdelad på olika kapitel i miljöbalken och i olika förordningar, och att det genom förändringarna sker en harmonisering med EU-rätten.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har Swedavia inget att erinra mot den föreslagna modellen för miljöbedömning och tillståndsprövning, att ett nytt samlat kapitel avseende miljöfarlig ("miljöpåverkande") verksamhet och vattenverksamhet införs, att en ny miljöprövningsmyndighet (enligt betänkandets förstahandsalternativ) inrättas för prövning i första instans samt att en ny tillstånds- och granskningsplikt införs. Swedavia är dock tveksam till att det är möjligt att så snabbt implementera så omfattande förändringar och resurssätta en helt ny myndighet med de höga kompetenskrav som erfordras. Det kan innebära en osäker övergångsperiod med en ojämn tillämpning. Swedavia befarar också att tillsynsmyndigheternas hantering av ärenden inom granskningsspåret riskerar att bli ojämn över landet.

Swedavia är negativ till att uppenbarhetsrekvisitet i 24 kap. 13 § 2 miljöbalken inte föreslås tas bort. Den tidsvinst för villkorsändringar som den nya processen bedöms innebära väger inte upp det faktum att de materiella reglerna i bestämmelsen ändå gör det mycket svårt att genomföra en villkorsändring och det samtidigt som behovet av villkorsändringar borde bli större när det allmänna villkoret utmönstras.

Swedavia ställer sig positiv till att det blir ett samråd, att länsstyrelsen blir tillsynsmyndighet för alla verksamheter med miljötillstånd, att myndigheters talerätt

begränsas och preciseras och att det enbart är tillstånds- och tillsynsmyndigheten som får begära omprövning av tillstånd.

Ny miljöbedömnings- och miljöprövningsprocess

Swedavia välkomnar de förenklningar i miljöbedömnings- och miljöprövningsprocessen som föreslås och bedömer att det kan leda till tidsvinster, särskilt när de tidsfrister som föreslås får genomslag. Tidsvinsten för prövning av miljöfarliga ("miljöpåverkande") verksamheter för Swedavias flygplatsers del, vilka oftast innebär en betydande miljöpåverkan (BMP), är dock osäker. För de tillståndsprövningar eller tillståndsändringar som faller inom granskningsspåret kommer dock tidsvinsterna sannolikt att bli betydande.

Nytt kapitel 20 i miljöbalken

Swedavia har inget att erinra mot ett nytt samlat kapitel 20 avseende miljöprövning i miljöbalken och att regleringarna på förordningsnivå samlas i miljöprövningsförordningen med bilagor. Det blir mycket mer överskådligt och lätthanterligt för verksamhetsutövare.

Ny miljöprövningsmyndighet

Swedavia välkomnar förslaget om inrättandet av en ny miljöprövningsmyndighet som kan effektivisera processerna. Det ställer dock stora krav på att resurser tillförs för att säkerställa den höga kompetens som kommer att krävas för en snabb och rättssäker miljöprövning. Den lokala kännedom som miljöprövningsdelegationerna besitter idag måste också säkerställas på den nya myndigheten. Miljöprövningsmyndigheten kommer sannolikt att ta längre tid att implementera än vad som anges i utredningen vilket riskerar att innebära en osäker övergångsperiod med en ojämn tillämpning. Resursfrågan kommer att bli central och kommer sannolikt att innebära en fördröjning för när de nya reglerna kan börja tillämpas. Swedavia anser dock inte att andrahandsalternativet med sex miljöprövningsdelegationer är gångbart då de inte är lika självständiga och oberoende som en fristående myndighet skulle vara.

Tillstånds- och granskningsplikt

Verksamheter som kan antas medföra betydande miljöpåverkan (BMP) ska även i fortsättningen vara tillståndspliktiga medan ett nytt spår införs genom granskningsplikten för verksamheter som inte automatiskt anses medföra BMP. Swedavia anser att det är en bra ordning där verksamheter med liten eller måttlig miljöpåverkan får ett snabbspår och fokus läggs på de verksamheter som påverkar miljön mest samtidigt som det snabbare avgörs huruvida det är BMP eller inte.

Swedavia bedömer att det finns en risk för stor variation i bedömningarna om tillsynsmyndigheten (oftast länsstyrelsen) hanterar alla ärenden i granskningsspåret

och inte tydlig vägledning ges och samordning genomförs. Det finns en risk att likartade verksamheter bedöms olika beroende på var i landet de provas.

Samråd

Att endast ett samråd blir obligatoriskt i miljöbedömningsprocessen liksom att formella krav på samrådsunderlag inte föreslås finnas kvar ser Swedavia som positivt. Verksamhetsutövaren kan trots det, beroende på verksamhetens karaktär, välja att hålla ett eller flera frivilliga samråd för att tidigt involvera parter i processen och undvika överklaganden. Att samrådsprocessen föreslås bli mer digital och enhetlig välkomnas också av bolaget.

Villkorsändring

Regleringen avseende villkorsändring, 24 kap. 13 § 2 miljöbalken, föreslås inte ändras materiellt. Swedavia anser att uppenbarhetsrekvisitet bör tas bort ur bestämmelsen för att möjliggöra fler villkorsändringar. Processen för att genomföra en villkorsändring blir dock enklare (granskningsplikt) vilket är positivt och kommer att innebära en tidsbesparing. Det är dock inte tidsåtgången som har avhållit Swedavia från att söka villkorsändringar utan att förutsättningarna saknats eftersom bestämmelsen är så strikt. Genom att det allmänna villkoret tas bort kommer tillståndens villkor att få större betydelse. Därav kommer behovet av villkorsändringar med största sannolikhet att öka liksom behovet av att regleringen för villkorsändringar mildras.

Myndigheters talerätt

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 20 kap. 12 § miljöbalken behåller Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelserna och kommunerna sin talerätt enligt miljöbalken medan MSB:s talerätt utgår. Swedavia ser helst att myndigheters talerätt begränsas så långt det är möjligt och är därför positiv till att MSB:s talerätt utgår och att övriga statliga myndigheternas talerätt preciseras på det sätt som föreslås.

Omprövning av tillstånd

Swedavia ställer sig positivt till förslaget att det enbart är tillstånds- och tillsynsmyndigheten som föreslås få möjlighet att begära en formell omprövning av ett miljötillstånd till skillnad från idag när andra myndigheter kan initiera en omprövning.

Tillsyn

Swedavia anser att det är lämpligt att länsstyrelsen, så som föreslås, blir tillsynsmyndighet för alla verksamheter med miljötillstånd (A- och B- verksamheter). Det ökar förutsägbarheten och att hanteringen blir mer likvärdig. Länsstyrelserna har

också en större erfarenhet av tillsyn över större verksamheter och kan jämföra och hantera verksamheterna likartat.

Fredrik Jaresved

Direktör Strategiska Initiativ och Innovation

Charlotta Strigell

Bolagsjurist